

Hammerum Fri- og Efterskole – bestyrelsens beretning – generalforsamling 26. april 2010

Årsberetning – giver det overhovedet mening?

Giver det overhovedet mening at skue et helt år – så godt og vel - tilbage anno 2010 i et liv med stadigt stigende forandringshastighed og i et samfund med stadig højere grad af kompleksitet?

Kan alt det, der er sket på og omkring Hammerum Fri- og Efterskole, overhovedet rummes i en beretning, som ikke skal vare en hel aften?

Er mere end et år ikke så lang tid, at det, vi for et år siden kaldte problemer el. udfordringer, i dag 26. april 2010 må betragtes som uvæsentlige og uinteressante, fordi der er dukket nye og flere udfordringer op?

Jeg prøver! Jeg mener alligevel, en årsberetning giver mening – og især fordi en sådan beretning giver mulighed for at gøre status over det år, der er gået og samtidig kigge på Hammerum Fri- og Efterskole lige nu og i krystalkuglen. Jeg håber, I som skolekreds har det på samme måde – og at I bagefter har lyst til at kommentere og debattere bestyrelsens beretning. Det, der er sket, kan vi ikke gøre om – men vi vil gøre vores allerbedste for at skabe den bedst mulige fremtid for Hammerum Fri- og Efterskole – og her vil vi tage input fra i aften med i vore fremtidige overvejelser og beslutninger.

En årsberetning er samtidig en lejlighed til at gøre status på, om det overhovedet gør en forskel at en fri skole har en bestyrelse, og om det er de rigtige emner, vi arbejder med? – og om det er det den rigtige kurs, vi sætter, og de rigtige beslutninger vi træffer?

Hammerum Fri- og Efterskole – en skole og en virksomhed

Som bestyrelse skal vi hele tiden finde balancen mellem at opfylde skolens formål og værdigrundlag – og drive den rigtige **skole** - og samtidig sikre, at skolen agerer på markedsvilkår og udnytter det at være fri skole også forretningsmæssigt. Det er ikke nødvendigvis modsætningsfyldt.

Formål og værdigrundlag – den måde vi internt driver skole på i det daglige – den måde vi er sammen på – menneske- og samfundssyn – det er

det menneske- og samfundssyn, der ligger til grund for Hammerum Fri- og Efterskole, som gør det spændende, nærværende og udfordrende at være med i bestyrelsen. Det er ud fra det værdigrundlag og menneske- og samfundssyn, vi forventer, medarbejderne på skolen i det daglige omgås hinanden og eleverne. Det er den del, der handler om at drive **skole!** Det er den del, der handler om dagligdagen på skolen – den del, vi som bestyrelse blander os mindst muligt i – både fordi vi af tidsmæssige grunde ikke kan – og fordi vi ikke vil, da vi har en grundlæggende tillid til at ledelse og medarbejdere handler ud fra skolens værdigrundlag og sund fornuft.

Til gengæld skal vi som bestyrelse også kigge på Hammerum Fri- og Efterskole som en virksomhed, hvor vi ikke nøjes med at **reagere** på de skift, der sker i samfundsudviklingen – vi skal også forsøge at være på forkant – med andre ord være **proaktive** – og sige, hvordan vi gerne vil have, skolen ser ud om 5 og 10 år – og hvad vi tror, der skal til for at nå det.

Det er her vi kommer til at bruge ikke så folkelige – men merkantile ord - som **klar markedsføringsstrategi, øget produktivitet, benchmarking m.m.**

Ift. det sidste ”benchmarking” - et andet ord for at sammenligne med andre virksomheder i samme branche - tror jeg, det er vigtigt, at vi er åbne over for at lære af de fri- og efterskoler som gør det allerbedst – så i stedet for at lade sig inspirere af janteloven, så skal vi spørge: ”Hvad er det disse skoler gør, og som gør dem til de bedste i klassen?”

Produktivitet omsat til frie skoler er den mulighed, frie skoler har til f.eks. at kigge på antal medarbejdere ift. antal elever. Det er en bestyrelses ret og pligt at forholde sig og prioritere på disse områder – og i de fleste tilfælde ud fra oplæg og indstillinger fra skolens ledelse. Det er omsat til virkelighed på vores skole det, der gør, at vi har valgt at sætte den gennemsnitlige klassekvotient op på friskolen fra max. 15 til max. 18 elever

– en nødvendighed for rentabilitet og mulighed for de bygningsmæssige forbedringer og nybyggeri, som igen skal give mulighed for en fremtidssikret skole.

En ret og pligt, vi som bestyrelse har til at kigge på friskolen og efterskolen som to isolerede virksomheder driftsmæssigt – og samtidig som den samlede institution det historisk set er – og sikre at de muligheder for synergieffekter, der er, udnyttes bedst muligt.

Forstanderskifte

Den største og væsentligste opgave for os som bestyrelse i det forgangne år har været ansættelsen af ny forstander for Hammerum Fri- og Efterskole. Jeg må indrømme, at jeg lige skulle vende skråen en omgang, da Signe på vores første møde efter sidste generalforsamling, og mit første møde som formand, i en sidebemærkning sagde: ”I øvrigt skal du vide, at jeg forventer at stoppe som forstander om et år”. Som ny formand havde jeg set frem til en årrække med kontinuitet og ro på dette område. Sådan skulle det ikke være, og i bestyrelsen valgte vi at se det som en fælles udfordring – og en anledning til at vi som bestyrelse stoppede op et øjeblik. Vi valgte som generalforsamlingsvalgte at bruge to aftener med fokus på:

- hvad er det for en skole og virksomhed, vi som bestyrelse gerne vil have?
- hvad vil vi gerne bevare og fastholde på Hammerum Fri- og Efterskole?
- hvad vil vi gerne udvikle og forbedre?

- hvilken forstanderprofil skal til for at løfte fremtidige udfordringer og opgaver på Hammerum Fri- og Efterskole?

Derefter holdt vi et orienteringsmøde for den samlede medarbejdergruppe og tilbød individuelle samtaler med de medarbejdere, som ønskede at bidrage yderligere med input og overvejelser.

Som bestyrelse følte vi, det gav os et godt afsæt for at gå videre i ansættelsesprocessen og nedsatte herefter et ansættelsesudvalg med bestyrelses-, og leder- og medarbejderrepræsentanter.

Vi er i dag særdeles glade for det resultat af ansættelsesudvalgets arbejde, vi er nået frem til – nemlig ansættelsen af Morten Mikkelsen, nuværende lærer på Salling Ungdomsskole, som ny forstander pr. 1. august 2010. Vi glæder os i bestyrelsen rigtig meget til samarbejdet.

For at sikre den bedst mulige overgang deltager Morten i løbet af foråret i bestyrelsesmøder, ligesom han holder en række møder med Signe – og Jørn og Kristina.

I bestyrelsen valgte vi også at benytte lejligheden til at kigge på den samlede ledelsesopgave og struktur på Hammerum Fri- og Efterskole. Vi tror og forventer ikke, at en ny forstander skal løse alle opgaver alene – og vi har derfor lagt vægt på, at der fremover skal være et mere formaliseret ledelsesteam bestående af Kristina Thygesen som daglig leder af friskolen, Jørn Damgaard som viceforstander på efterskolen, og Morten Mikkelsen som den fælles overordnede leder af Hammerum Fri- og Efterskole. Vi tror, at det at lede en så kompleks størrelse som en fri- og efterskole som min. kræver et team på tre personer med forskellige kompetencer.

Ved Mortens ansættelse har vi lagt vægt på personaleledelse – ledelse gennem andre – økonomistyring og pædagogisk udvikling på efterskolen.

Som en sidste handling i forbindelse med forstanderskiftet har vi købt en forstanderbolig på K. Møllersvej 22, hvor Morten med familie rykker ind senest 1. juli.

Det er en stor opgave at skulle ansætte ny leder på en fri- og efterskole – og flere af vore andre opgaver kan let blive opfattet som parenteser i det

forløbne år – og vi må indrømme, at vi ikke har været så aktive og nærværende i andre sammenhænge som vi selv kunne ønske det. Heldigvis kører skolen alligevel takket være engagerede og dygtige medarbejdere på alle pladser.

Hammerum Efterskole – 50 år

Efter friskolens 60 års jubilæum i 2008 blev det i 2009 efterskolens tur til at runde et skarpt hjørne - nemlig 50 år - og det blev markeret med en fin reception med offentliggørelse af en sang skrevet specielt til skolen af en tidligere elev, Peter Sommer, med omkvædet ”Det kan kun gå galt”. Det gik ikke galt den dag – tværtimod. Derudover blev udarbejdet et spændende jubilæumsskrift. Tak til både jubilæumsudvalg og jubilæumsskriftudvalg.

Synergi fri- efterskole

Som bestyrelse skal vi til hver en tid være med til at sikre en optimal drift og udvikling af den samlede virksomhed Hammerum Fri- og Efterskole. Vi står i dag med to velfungerende skoler – hver for sig – vi har opsat som et fokusområde at sikre at mulige synergieffekter mellem de to skoler udnyttes bedst muligt. Vi har i bestyrelsen stor respekt for de forskellige vilkår og elevgrupper, der arbejdes med – men når nu det er en fælles skole, må der også være noget at være fælles om – f.eks. lokaler og pædagogiske udviklingstiltag.

Elevtal – søgning til skolen

Vi er i den heldige situation, at der er god søgning til såvel friskole som efterskole. Friskolen bliver fyldt op nedefra med fyldte klasser – og ventelister – og efterskolen kan heldigvis allerede nu melde om fuldt hus til det kommende skoleår, ligesom der i indeværende år har været et meget lille frafald af elever på efterskolen. Det er ingen selvfølge i de kommende år med fuldt hus.

Jeg forstår godt, hvorfor der på både fri- og efterskolen er stor søgning, når vi som bestyrelsesmedlemmer får orientering om de mange såvel faglige som oplevelsesmæssige tiltag, der er i løbet af skoleåret.

Byggeri

Skolens byggeudvalg har det seneste år gjort de første indledende sonderinger med at afdække det samlede behov for nye lokaler og faciliteter og haft forskellige fagfolk til at støtte sig. Udvalget vil sammen med Morten speede op på processen. Nye bygninger presser sig også på, fordi flere af lokalerne ikke lever op til krav fra arbejdstilsynet – og hvis vi de kommende år skal bruge alt for mange penge på at reparere med lappeløsninger, er penge på ny- og tilbygninger en langt bedre investering. Når jeg skimmer vore referater igennem, står der arbejdstilsyn, brandtilsyn m.m. lidt for mange steder.

Skolekreds

Vi er utrolig glade for at se jer fra skolekredsen, som er her i aften. Vi tror på, at det er utrolig vigtigt med et større bagland i såvel med- som modgangtider. I årets løb har vi ved passende lejligheder forsøgt at opfordre til medlemskab af skolekredsen – bl.a. ved opstart og afslutningsarrangementer på efterskolen. På ét af de seneste bestyrelsesmøder har vi vedtaget en strategi for hvervning af flere medlemmer til skolekredsen – og passe godt på jer, der er med. Vi vil sikre dette med:

- En klar procedure vedr. udsendelse af girokort, herunder at kontingentet for medlemskabet af skolekredsen opkræves via PBS.
- Tydelig kommunikation af skolekredsens eksistens på begge skolers hjemmeside.
- Skriftlig henvendelse med en reminder om muligheden for medlemskab af skolekredsen til medlemmer af skolekredsen i år 2006.
- Signe vil kontakte potentielle skolekredsmedlemmer i nærområdet med opfordring til medlemskab.

Røgfri efterskole

Hammerum Fri- og Efterskole er en røgfri skole fra 1. august 2010 – bl.a. med den begrundelse, at vi ønsker, at skolen har en sund profil – og ikke kendt for at flere får lært ryge i løbet af et efterskoleophold.

Bestyrelsen har bedt medarbejdergruppen om at komme forslag til, hvordan det kan praktiseres og fungere fornuftigt i dagligdagen.

Morten Mikkelsen har endvidere erfaringer fra en tilsvarende proces på Salling Ungdomsskole, og forhåbentlig kan vi lære af det.

Hammerum Fri- og Efterskole – en del af en større sammenhæng

Kim, Signe, Morten og jeg deltog i efterskoleforeningens årsmøde i marts måned med stort udbytte.

Det var et stort engagement i debatten om formandens beretning. Debatten gik blandt andet på et forslag fra bestyrelsen til en anden tilskuds- og fordelingsmodel. Debatten førte også til en ideologisk debat om, hvad der er en rigtig ”Grundtvigsk Efterskole”, og hvem der ikke med rette kan kalde sig dette. På årsmødet var indlagt en række spændende workshops med særdeles stor relevans for bestyrelsesmedlemmer.

Selv deltog jeg i en workshop med Egon Fræhr, formand for Ladelund Efterskole om ”Det udviklende bestyrelsesarbejde”.

Undervisningsminister Tina Nedergaard deltog også med et indlæg på årsmødet – sikkert velment – men hun kunne roligt være blevet hjemme i Sæby – ikke for at pleje en kraftig forkølelse – men også for at læse lidt bedre på ”efterskolelektionen”. Hun overbeviste ikke mig om, at hun har en særlig stor forståelse for, hvad det unikke og bærende ved de frie skoler er. Bidrag til et højere fagligt niveau er vel ikke det, der alene bærer et efterskoleophold – og for så vidt det, vi forbinder med at gå på en Grundtvigsk Friskole.

Jeg opfattede ikke ministerens indlæg som en tillidserklæring eller opbakning til de værdier frie grundtvigske skoler står for – jeg er meget i tvivl, om hun overhovedet har den grundlæggende forståelse for og kendskab til vores del af skoleverdenen.

En stor gruppe af friskolens lærere har i den forgangne weekend deltaget i friskoleforeningens årsmøde.

Bestyrelsen vil i fremtiden prioritere højt at deltage ved de to årsmøder – med skyldig hensyntagen til mængden af øvrige opgaver.

Til sidst vil jeg gerne rette en stor tak til alle medarbejdere på Hammerum Fri- og Efterskole for engageret og tillidsfuldt med- og modspil i det forgangne år. I er hver især med til at gøre det meningsfuldt og sjovt at være en del af skolens bagland som bestyrelse.

En speciel tak til Signe, fordi du sørger for at huske alt det, formanden glemmer.

Den allerstørste tak vil jeg dog gerne rette til mine bestyrelseskollegaer for nogle rigtig gode bestyrelsesmøder, og fordi I hver især bidrager så aktivt, som I gør, og stiller alle de kompetencer, I hver især har til rådighed i bestyrelsesarbejdet på Hammerum Fri- og Efterskole.. Det har været en fornøjelse at arbejde sammen med jer – jeg glæder mig til fortsættelsen – også selvom de bliver uden Lis, som vælger at træde ud af bestyrelsen.

Så har jeg kun tilbage at opfordre til kommentarer og forslag til såvel det, vi har foretaget os i det forgangne år – og hvad I mener, vi også skal være opmærksomme på i fremtiden.

Tak for ordet.

Formand
Ole Sørensen